

พฤติกรรมและผลจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุโขทัย.*

The Behaviors and Effects of Using Social Networks of the Junior Secondary School
Students in Sukhothai province.

ชลธิชา จุ้ยนาม (Chonthicha Juinam)**

นพพร จันทรนาชู (Nopporn Chantararnamchoo)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ 2) ศึกษา
ระดับจิตลักษณะ ระดับปัจจัยแวดล้อมและระดับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ 3)
เปรียบเทียบระดับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) ศึกษาปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ และ 5) ศึกษาแนวทางการแก้ไขผลกระทบจาก
การใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัด
สุโขทัย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก และแนวทางการสนทนากลุ่ม ตัวอย่างใน
การวิจัยจำนวน 370 คนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก 15 คนและสนทนา
กลุ่ม 8 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์การถดถอย และการ
วิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่บ้าน
ตนเอง เรียนรู้จากเพื่อน มีประสบการณ์การใช้ 1-3 ปี ระยะเวลาแต่ละครั้งนาน 1-2 ชั่วโมง ความถี่ 3-4 ครั้ง/
สัปดาห์ ใช้ในเวลา 18.00 น.- 00.00 น. โดยใช้ในการศึกษาหาความรู้ และใช้พูดคุยกับเพื่อน 2) ระดับปัจจัย
จิตลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลกระทบจากการ
ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 3) นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านครอบครัว
การเรียน สุขภาพ และสังคมแตกต่างกันจะมีผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และปัจจัยแวดล้อมมีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) แนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์
ด้านการศึกษา โรงเรียนควรมีมาตรการควบคุมเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม ด้านครอบครัว ผู้ปกครอง ควรมีการสร้าง

* ศึกษาพฤติกรรมและแนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์

study the behaviors in their use and plan counter mechanisms in response to the problems from their misuse of social
networks.

** นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.นพพร จันทรนาชู

Requirements for the Degree Master of Education Program in Development Education Department of Education
Foundations Graduate School, Slipakorn University Advisors' Asst.Prof.Nopphon Channamchu

กฎการใช้สื่อออนไลน์ ด้านสุขภาพ ควรสร้างพฤติกรรมสุขภาพ ในการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ให้เหมาะสม และด้านสังคม รัฐบาลควรมีนโยบายในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการใช้สื่อออนไลน์

Abstract

This research aimed to 1) study the behaviors in their use of social networks, 2) study the psychological and the environmental traits and the effects of their use of social networks, 3) compare the effects of their use of social networks in relation to personal factors, 4) investigate factors which influenced the effects of their use of social networks, and 5) plan counter mechanisms in response to the problems from their misuse of social networks. The thesis relied on questionnaires, in-depth interviews, and focus group discussions, using 370 samples which had been selected via simple random sampling. There were 15 key informants for the interviews and 8 for the discussions, all of which had been sampled via purposive sampling. In analyzing quantitative data, the thesis used frequency, percentage, mean, standard deviation, T-Test, analysis of variance, regression analysis, and content analysis.

The results of this research were as follows: 1) Most of the students used social networks from their houses, had learned how to use them from friends, had been using them for 1-3 years, used them 3-4 times a week and for 1-2 hours each time, used them from 6 p.m. to 12 a.m., used them for education, and used them with friends. 2) In overall, the psychological traits of the students' use of the social networks at the high, level the environmental traits at the moderate, level and the effects at the low level. 3) Students with different family, education, health, and social factors were differently affected by the use of social networks by .05 statistical significance, and the influence of the environmental factors on the effects was of .05 statistical significance. 4) counter problems from the misuse of social networks, in areas of education, schools should be equipped with mechanisms against inappropriate online materials. In an aspect of family, parents should not indulge their children with unnecessary technologies and should impose on them essential rules of using online materials. In concern for health, students should be protected against radiation from computer screens. In social perspective, government policies against problems from the misuse of online materials should be made clear.

บทนำ

เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เริ่มเข้ามามีบทบาทในการหล่อหลอมการเรียนรู้และพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กเพราะเด็กส่วนใหญ่ใช้ในกิจกรรมประจำวันมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยคุณประโยชน์ของเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่มีต่อการศึกษานั้นมีมากมาย ทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับผู้คนทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว และสามารถ

สืบค้นหรือเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศจากทั่วโลกได้ เครือข่ายทางสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นแหล่งความรู้ขนาดใหญ่สำหรับผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์นี้ยังเป็นการเพิ่มทักษะการคิดอย่างมีระบบ โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์สืบค้น การคิดเชิงวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการคิดอย่างอิสระให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากเครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นแหล่งรวมข้อมูลมากมายมหาศาล ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์อยู่เสมอ เพื่อแยกแยะข้อมูลที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง (ถนอมพร เลาหจรัสแสง, 2541)

ในจังหวัดสุโขทัยบทบาทของเครือข่ายทางสังคมออนไลน์เริ่มขยายใหญ่ตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนหนึ่งมีผลมาจากนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ตขึ้นอย่างแพร่หลายมีผลทำให้ปัจจุบันเด็กมีช่องทางที่จะก้าวเข้าสู่โลกออนไลน์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งในช่วงวัยของการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงวัยที่ควรให้ความดูแลและให้ความสำคัญ เพราะเด็กในวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็นและต้องการสำรวจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง อีกทั้งความหลากหลายของเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นสิ่งหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจจากเด็ก ทำให้เด็กมีความต้องการเข้าถึงโลกออนไลน์ โดยอาจไม่ได้คำนึงถึงภัยที่แอบแฝงมากับโลกออนไลน์ หลักการสำคัญจึงควรมุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้ปกครองและครูให้สามารถให้คำแนะนำในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างปลอดภัยและเกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ในแง่มุมของการใช้เทคโนโลยี ให้ผู้ใช้สองกลุ่มสามารถพูดคุยสื่อสารกันได้ ผู้ใหญ่ให้การดูแลแนะนำ และเด็กเองก็สามารถจะดูแลตนเองในการใช้งานเพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม และความรับผิดชอบมากขึ้น โดยไม่ตกเป็นทาสของเทคโนโลยีในโลกออนไลน์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุโขทัย, 2556 : ออนไลน์)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย เพื่อเป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์และผลกระทบที่เกิดจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ว่ามีปัจจัยด้านใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ และหาแนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เพื่อให้นำไปสู่สภาวะการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัยและเหมาะสม

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งวิธีเชิงปริมาณ และวิธีเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จำนวน 14,327 คน และตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 370 คน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย 1. ผู้ปกครอง 2. ครู 3. นักเรียน 4. ผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 8 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา คือ พฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์

1.2 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางจิตลักษณะ และปัจจัยแวดล้อม

1.3 ตัวแปรตาม คือ ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ด้านการเรียนรู้ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เนื้อหาสาระอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎีและตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ผู้ที่อยู่อาศัยด้วย และพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์(Check List)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยจิตลักษณะในการใช้งานบนเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของไลเคิร์ต (Likert's Rating Scale)

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ส่วนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended question)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ มีส่วนประกอบ ดังนี้

1.ประเด็นและแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยพร้อมการอธิบายคำถามหากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่มีความเข้าใจในตัวคำถามนั้น

2.เครื่องบันทึกเสียง

3.แบบการบันทึกและการสัมภาษณ์

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยแวดล้อมและระดับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบแบบที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance :

ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) โดยใช้วิธี LSD

4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่บ้านตนเอง เรียนรู้จากเพื่อน มีประสบการณ์การใช้ 1-3 ปี ใช้แต่ละครั้งนาน 1-2 ชั่วโมง ความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ใช้ในช่วงเวลา 18.00 น.- 00.00 น. ใช้ในการศึกษาหาความรู้ และพูดคุยกับเพื่อน

1.2 ระดับปัจจัยจิตลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

1.3 นักเรียนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านครอบครัว ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านสังคมแตกต่างกันจะมีผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และปัจจัยแวดล้อมมีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ผลจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 พฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการศึกษาหาความรู้เป็นส่วนมากรองลงมาเป็นการใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการใช้สื่อออนไลน์เพื่อความบันเทิง โดยใช้เวลาดังแต่ช่วงหลังเลิกเรียนจนถึงก่อนนอนในทุกวันโดยเด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ไม่เกิน 3 ชั่วโมงในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเริ่มเรียนรู้จากระดับง่าย ๆ มาก่อน แล้วจึงพัฒนาขึ้นมาเป็นระดับ

2.2 ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยแวดล้อม และผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่ และไม่ได้มอบหมายหน้าที่อื่นให้นักเรียนรับผิดชอบนอกจากการเรียน รวมทั้งไม่มีเวลาดูแลลูก เด็กจึงเห็นความสำคัญของเพื่อน กลายเป็นคนติดเพื่อน ทั้งยังขาดพื้นที่ให้เด็กได้เล่นหรือทำกิจกรรม ทำให้เด็กต้องอาศัยอยู่กับเทคโนโลยีต่าง ๆ จนเกิดปัญหา แต่ผู้ปกครองบางท่านนั้นสามารถดูแลเด็กได้เป็นอย่างดี คือมีเวลาที่พูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน มีการวางกฎระเบียบข้อตกลงในการใช้สื่อออนไลน์ร่วมกันอย่างชัดเจน มีการเรียนรู้และใช้ประโยชน์กับสื่อออนไลน์ร่วมกันกับบุตรหลานเป็นการลดช่องว่างของปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ร่วมกัน

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนมากที่สุด เพราะต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง มีการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เพื่อต้องการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เพื่อต้องการคำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ และที่ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เพราะคลายเครียด

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี การเชื่อมต่อในการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์สะดวกกว่าการเชื่อมต่ออื่น ๆ และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลไปยังเว็บไซต์อื่น เพื่อการหาข่าสันทนาได้

ปัจจัยทางสังคม มีผลต่อการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนที่ต้องการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความ คิดดี ๆ เตือนภัย

ปัจจัยวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การใช้สังคมออนไลน์ ที่ง่ายขึ้นส่งผลให้นักเรียนสนใจวัฒนธรรมต่างชาติดีกกว่าของไทยจนเกิดเป็นค่านิยม และลอกเลียนแบบกันในกลุ่มวัยรุ่น

2.4 แนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ด้านครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกมากเกินไปในการใช้เทคโนโลยีหรือการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ควรมีการพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจ มีข้อตกลงเบื้องต้นแก่เด็กเพื่อกำหนดกติกาการใช้งาน หมั่นทำกิจกรรมที่ต้องใช้ปฏิสัมพันธ์กันทั้งหมดภายในครอบครัว และควรกำหนดเวลาในการใช้งานเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของเด็กอย่างเคร่งครัด ผู้ปกครองควรสร้างหน้าที่และความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เด็กจะได้ไม่มีพฤติกรรมแยกตัวออกจากสังคม อีกทั้งควรสอนให้เด็กรู้จักการแบ่งเวลา เพื่อนำเวลาที่มีไปสร้างสรรค์และพัฒนากิจกรรมอื่น ๆ

ด้านสุขภาพ การแนะนำให้มีการสำรวจทำนั้งที่ถูกต้อเมื่อต้องการใช้งานคอมพิวเตอร์ประเภทตั้งโต๊ะ และควรปรับแสงจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ให้มีความพอดี และไม่ควรงานคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ ขณะอยู่ในห้องมืด อีกทั้งยังไม่ควรใช้เวลาไปกับกิจกรรมทางออนไลน์มากเกินไป

ด้านสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาครูอาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสอดส่องดูแลให้คำแนะนำที่ถูกต้อในการใช้อินเทอร์เน็ต มีการบล็อกหรือป้องกันไม่ให้นักเรียนเข้าใช้เว็บไซต์ที่อาจส่งผลให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ไม่ถูกต้อ

ด้านสังคม ภาครัฐควรมีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคัดเจนเพื่อกวดขันการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของเด็กในร้านอินเทอร์เน็ต โดยกำหนดเวลาปิดร้าน และควรส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในทางสร้างสรรค์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่บ้านตัวเองมากที่สุด (จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 60.81) นักเรียนส่วนใหญ่เรียนรู้การใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์จากเพื่อนมากที่สุด (จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70) นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้เครือข่ายทางสังคม

ออนไลน์ 1-3 ปี (จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40) นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์แต่ละครั้งนาน 1-2 ชั่วโมง มากที่สุด (จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80) นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ มากที่สุด (จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50) นักเรียนส่วนใหญ่ใช้งานเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา 18.00 น. – 00.00 น. มากที่สุด (จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 82.20) นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เพื่อใช้ในการศึกษามากที่สุด (จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 48.40) นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กับเพื่อนมากที่สุด (จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี ไชยฤกษ์ (2545) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่กล่าวว่านักศึกษาที่มีความถี่ ในการใช้ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ เวลาเฉลี่ยที่ใช้ 1-3 ชั่วโมงต่อครั้ง ช่วงเวลาที่ใช้คือ กลางคืน 19.00 - 05.00 น. และสอดคล้องกับงานวิจัยของวอนชนก ไชยสุนทร (2546) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาด้านคอมพิวเตอร์ ที่กล่าวว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใน 1 สัปดาห์ มีการใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน รองลงมาใช้ประมาณ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์, ประมาณ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ และประมาณ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้งระหว่าง 1-2 ชั่วโมง รองลงมาคือระหว่าง 3-4 ชั่วโมง, มากกว่า 4 ชั่วโมง และน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างเวลา 18.01-24.00 น. รองลงมาใช้ระหว่างเวลา 12.01-18.00 น. ระหว่างเวลา 00.01-06.00 น. และระหว่างเวลา 06.01-12.00 น. ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน รองลงมาใช้ที่สถาบันที่ศึกษา ใช้ที่ร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งตรงกับผลสรุปงานเชิงคุณภาพที่กล่าวว่า นักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัยจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้านเพื่อเข้าสู่สังคมออนไลน์ ใช้เวลาตั้งแต่ช่วงหลังเลิกเรียนจนถึงก่อนนอนในทุกวันโดยเด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ไม่เกิน 3 ชั่วโมง ในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เด็กมัธยมต้นที่นี่เริ่มมีการเรียนรู้โลกออนไลน์กันมามากกว่า 3-4 ปีแล้ว เป็นการเริ่มเรียนรู้จากระดับง่ายๆ มาก่อนแล้วจึงพัฒนาขึ้นมาเป็นระดับ นอกจากนี้ยังมีการใช้โทรศัพท์มือถือเป็นสื่อออนไลน์ในเวลาเรียนเพื่อเข้าใช้บริการเครือข่ายสังคมต่างๆอีกด้วย

2. ระดับปัจจัยจิตลักษณะ ในการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีความสุขกับการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ รองลงมาคือ ท่านสามารถแบ่งเวลาเพื่อให้ร่างกายมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอหลังจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก การใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ได้ด้วยตนเอง โดยมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปราณี เอี่ยมลออภักดี (2549) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Espinoza-Luna, R. Pezoa-Jares, J. Vasquez-Medina ที่พบว่า ภาวะเสพติดอินเทอร์เน็ตกลายเป็นปัญหาสุขภาพจิตขั้นวิกฤติในบางประเทศ และมีการเสนอให้รวมภาวะดังกล่าวไว้ในระบบ DSM-V ปัจจุบันเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (SNS) เป็นที่นิยมกว้างขวาง มีผู้ใช้หลักล้านราย แต่ขณะเดียวกันปัญหา

การใช้เว็บไซต์ดังกล่าวในทางไม่ถูกต้องก็เริ่มน่ากังวล โดยเฉพาะมีการระบุว่า “ภาวะเสพติดเฟซบุ๊ก” อาจเป็นประเภทย่อยประเภทหนึ่งของภาวะเสพติดอินเทอร์เน็ต

3. ระดับปัจจัยแวดล้อม ในการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงคุณภาพที่กล่าวว่า การใช้สื่อออนไลน์นั้นได้รับการแนะนำและชักจูงจากเพื่อน เพราะหากไม่มีการใช้สื่อออนไลน์เพื่อทำการค้นหาความรู้ในเรื่อง ต่าง ๆ ก็จะทำให้เป็นผู้ไม่เท่าทันกระแสสังคม ไม่สามารถสนทนาเรื่องที่เป็นข่าวสารทางสังคมใหม่ๆได้ และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี เอี่ยมลออภักดี (2549) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พักต์พล มิตตกุล (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์ของบุคคลและระดับการมีปฏิสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคคลในโลกสังคมออนไลน์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การแลกเปลี่ยนความรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์มีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับปานกลาง เมื่อมีการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลประเภทข่าวสารทั่วไปบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับมาก ข้อมูลประเภทข้อมูลลับ ความรู้เฉพาะ และความรู้ทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ พบว่า ความสัมพันธ์ของบุคคลในระดับคนรู้จักทั่วไป และระดับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคคลในโลกสังคมออนไลน์

4. ระดับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ภาพรวมผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ผลกระทบด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผลกระทบด้านครอบครัว รองลงมาคือ ผลกระทบด้านอารมณ์ และผลกระทบด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผลกระทบด้านสังคมในภาพรวมนั้นยังมีน้อย ซึ่งผลกระทบจะอยู่ที่ครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการที่ผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจ ไม่ได้มอบหมายหน้าที่อื่นให้นักเรียนรับผิดชอบนอกจากการเรียน รวมทั้งไม่มีเวลาดูแลลูก ทำให้เด็กนักเรียนต้องอาศัยอยู่กับอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ จนเกิดปัญหาหมกมุ่น ไม่พูดไม่คุยกับใคร นอนดึก การเรียนแยลง แหขคุยอยู่ตลอดเวลา คบเพื่อนใหม่แปลกหน้า ก้าวร้าว ชอบมีเรื่องชกต่อยกับผู้อื่น หงุดหงิดง่าย สุขภาพจิตและสุขภาพร่างกายเสียสมดุล แต่ในผู้ปกครองบางท่านนั้นสามารถดูแลเด็กได้เป็นอย่างดีคือ มีเวลาที่พูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน มีการวางกฎระเบียบข้อตกลงในการใช้สื่อออนไลน์ร่วมกันอย่างชัดเจน มีการเรียนรู้และใช้ประโยชน์กับสื่อออนไลน์ร่วมกันกับบุตรหลานเป็นการลดช่องว่างของปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของชนากิตติ์ ราชพิบูลย์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครผลกระทบจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ผลกระทบด้านสังคมอยู่ในระดับน้อย และผลกระทบด้านการเรียนอยู่ในระดับน้อย จากแบบสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เพราะได้รับข่าวสารใหม่ ๆ สะดวก รวดเร็ว ช่วยผ่อนคลายความเครียด นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี เอี่ยมลออภักดี (2549) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต

ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยสถานการณ์เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับมาก

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคม จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ด้านการเรียนมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ อมร โตะทอง (2555) ซึ่งศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร” จากการศึกษาพบว่าเพศชายมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อติดตามข่าวสาร และสถานการณ์บ้านเมือง และใช้เพื่ออ่านข่าว หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารออนไลน์มากกว่าเพศหญิง ขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่ใช้เพื่อผ่อนคลายความเครียด และใช้เพื่อติดตามข่าวสารบันเทิง ในส่วนของผลกระทบพบว่าวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นไม่แตกต่างกันว่าการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา และส่งผลกระทบต่อปัญหาครอบครัว และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของภทรา เรืองสวัสดิ์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิต และพฤติกรรม การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเฟซบุ๊ก มีการใช้บริการในช่วงเวลา 18.01-22.00 น. มีความถี่ในการเข้าใช้ 7 วัน ต่อสัปดาห์ ใช้เวลาในการเข้าเว็บไซต์ประเภทเครือข่ายสังคมออนไลน์จากที่บ้าน/หอพัก โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มากที่สุด กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำเป็นประจำมากที่สุด 3 อันดับแรก เมื่อเข้าใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ สนทนากับเพื่อนออฟฟิศสถาน/ข้อมูลส่วนตัว/รูปภาพ และหาข้อมูล/แลกเปลี่ยนข้อมูลจำนวน 190 คน รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์

จำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านอารมณ์ และด้านสังคม มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ รงรองแรมสีเยอ และคณะ (2551) ซึ่งศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้เล่นเกมออนไลน์กรณีศึกษาผู้เล่นเกมออนไลน์ในร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่าระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับเหตุจูงใจที่ทำให้ชอบเล่นเกมออนไลน์ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับลักษณะเกมออนไลน์ที่นิยมเล่นมากที่สุด ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการแซะระหว่างเล่นเกมออนไลน์ ซึ่งสาเหตุจูงใจที่ทำให้ผู้เล่นชอบเล่นเกมออนไลน์คือเพื่อการแข่งขัน

จำแนกตามผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย พบว่า ผลกระทบทางด้านครอบครัวแตกต่างกัน เมื่อผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ มีผลกระทบทางด้านครอบครัวมากกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของดุจดเดือน พันธมนาวิน (2550) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายโดยรวมของการรับรู้ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลไว้ว่า หมายถึงคุณภาพ และปริมาณที่เยาวชนรับรู้ และรายงานว่าตนได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในชีวิตประจำวันโดยบิดามารดาแสดงความรักใคร่ และยอมรับตน ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

มีการให้รางวัล เช่น ให้ค่าชมเมื่อทำความดี และลงโทษเมื่อทำความผิดอย่างสมเหตุสมผล และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอไม่ทำตามอารมณ์ของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง พฤติกรรมของเยาวชนจะเป็นอย่างไรนั้น ครอบครัว บิดา มารดา มีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังค่านิยม เจตคติ จนมีผลต่อพฤติกรรม

ปัจจัยจิตลักษณะที่มีผลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีความสุขกับการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ซึ่งมีผลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี เอี่ยมลออภักดี (2549) จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่าปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับมาก และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพรประภัสสร ปริญาญกุล แสงเดือน ทวีสิน และชนากิตต์ ราชพิบูลย์ (2554) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านอารมณ์ สังคม และการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนประมาณ 400 คน จากวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้บริการอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด คือ 1-3 ชั่วโมงร้อยละ 49.0 ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้มากที่สุดคือ Hi5 ร้อยละ 39.7 ส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อคุยกับเพื่อนปัจจุบันและเพื่อนเก่าร้อยละ 39.9 มีความถี่ในการใช้ มากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 52.5 ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือเล่นที่บ้านก่อนเข้านอน ร้อยละ 64.6 ในส่วนของผลกระทบจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เพื่อนของท่านให้คำแนะนำในการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ซึ่งมีผลต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพัทธ์พล มิตตกุล (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์ของบุคคลและระดับการมีปฏิสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคคลในโลกสังคมออนไลน์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การแลกเปลี่ยนความรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์มีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับปานกลาง เมื่อมีการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลประเภทข่าวสารทั่วไปบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับมาก ข้อมูลประเภทข้อมูลลับ ความรู้เฉพาะ และความรู้ทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ พบว่า ความสัมพันธ์ของบุคคลในระดับคนรู้จักทั่วไป และระดับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคคลในโลกสังคมออนไลน์

แนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่าครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการดูแล ควบคุมบุตรหลานของตน เพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสม คือพ่อแม่ผู้ปกครอง ไม่ควรตามใจลูกมากเกินไป ในการใช้สื่อเทคโนโลยีหรือการใช้สื่อออนไลน์ในปัจจุบันอยู่ใกล้ชิดลูกที่เป็นวัยรุ่น พ่อแม่ควรเป็นเหมือนเพื่อนที่สามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง มอบความรัก ความอบอุ่น ความใส่ใจ ความใกล้ชิด ไม่เน้น วัตถุมากเกินไปพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจ กฎกติกา และข้อตกลงเบื้องต้นแก่กันก่อนกับเด็กเพื่อกำหนดกติกา การใช้งานออนไลน์กำหนดเวลาให้เคร่งครัดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศรีดา ตันทะอติพานิช ได้นำนอย่าง กว้าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์เน็ตของเด็กดังต่อไปนี้ พ่อแม่ควร กำหนด กฎ กติกา ที่ชัดเจนในการใช้อินเตอร์เน็ตให้แก่เด็ก กำหนดผลลัพธ์ของการฝ่าฝืน การสอนให้เด็กไม่ สั่งซื้อสินค้าหรือให้ข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลครอบครัวโดยไม่ได้รับอนุญาต สอนให้เด็กแจ้งผู้ปกครองทันทีเมื่อพบ เนื้อหาหรืออีเมลรวมถึงการใช้งานที่ไม่เหมาะสม สอนให้เด็กรู้จักสารสนเทศ การติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใน ห้องนั่งเล่น หรือห้องที่ไม่ใช่ห้องนอนส่วนตัวของเด็ก จะช่วยให้พ่อแม่สอดส่องการใช้งานของเด็กได้อย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

1. ด้านการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับการเรียนน้อยลง ดังนั้นนักเรียนควรมีแบ่งเวลา ในการใช้สังคมออนไลน์ให้ลดน้อยลง และควรเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการดำเนินชีวิตอยู่บนโลกของ สังคมออนไลน์ด้วย เช่น การอ่านหนังสือ เป็นต้น
2. ด้านครอบครัว พบว่า นักเรียนละเลยในการที่จะช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในบ้าน ดังนั้น นักเรียนควรแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวบ้าง เช่น การทำอาหารร่วมกับ มารดา หรือช่วยงานบ้านเล็กๆน้อยๆที่พอจะทำได้
3. ด้านอารมณ์ พบว่า นักเรียนรู้สึกหงุดหงิด และแสดงความไม่พอใจ เมื่อถูกจำกัดเวลาในการเข้า สู่โลกสังคมออนไลน์ ดังนั้นเด็กนักเรียนควรรู้จักควบคุมอารมณ์ เพื่อไม่ให้เกิดความหงุดหงิดเมื่อต้องถูกจำกัดเวลา ในการใช้งานเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ และเพื่อสุขภาพจิตที่ดี
4. ด้านสังคม เด็กนักเรียนจดจ่ออยู่กับการใช้งานเครือข่ายทางสังคมออนไลน์แต่เพียงลำพัง ควร ให้เวลากับคนรอบข้างให้มากกว่าเพื่อนในสังคมออนไลน์
5. ด้านปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยแวดล้อม พบว่า นักเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจาก การใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นนักเรียนควรใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ให้น้อยลง เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในการใช้งาน และควรขอคำแนะนำจากครูหรือผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในการสร้างแนวทางการรองรับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนากิจกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เชิงสร้างสรรค์ แก่เยาวชน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- จุฑามณี คายนันท์. (2554). **พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์**. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนากิตต์ ราชพิบูลย์. (2553). **พฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2541). **คอมพิวเตอร์ช่วยสอน**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัตชนันท์ พุ่มนุช (2555). “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม (Social Network) เพื่อพัฒนาในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม” Veridian E-Journal 2555, 5 (มกราคม-เมษายน) : 1.
- ปราณี เอี่ยมลออภักดี. (2549). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- พัชรี ไชยฤกษ์. (2545). “การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี”. วิทยานิพนธ์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิตสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รณรงค์ แรมสิโย และคณะ. (2551). **รายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของผู้เล่นเกมออนไลน์: กรณีศึกษาผู้เล่นเกมออนไลน์ในร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. อยุธยา:คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วอนชนก ไชยสุนทร. (2546). **พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาตรี ในสาขาวิชาด้านคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพฯ: คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภาษาต่างประเทศ

- Espinoza-Luna, R. Pezoa-Jares, And J. Vasquez-Medina. (2015). **Impact of social networks on mental health: a case report and literature review**. Accessed April 1. Available from <http://top25.sciencedirect.com/subject/computer-science /7/archive/59>
- Joseph, E. and other. (2015). **Exploring the impact of social networking sites on running involvement, running behavior, and social life satisfaction**. Accessed May 13. Available from <http://top25.sciencedirect.com/subject/computerscience/7/archive/59>